

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ב.

עין משפט
גר מצוה

א) נתיח'ס ל'עיל טו: ד"ה
שבועות כו' ורמיהו(,
ב) נדרים יב: ד, ג, א) נמנדר
ל,

רבינו חננאל

אכילנא משמע. ופריק
אבי מתני' דנדרים
במסרבין בו לכול. ואמר
שבועה שאוכל לך כלומר
שבועה אם אוכל לך
דמשמע לא אכילנא
לך הוא. מתני' בשאין
מסרבין בו דדייקי לישניה
כמשמעה. רב אשי
אמר בני במתני' דקמי
לה במסכת נדרים שאי
אוכל דמשמע אינו אוכל.
ואמרין הא לא אצטרין
א) קמ"ל. אצטרין מהו
דתימא לישניה אתקיל
ליה ושאוכל הוא קמ"ל
דוקא הוא שאי אוכל
שאני אוכל לך: ת"ר
מבטא שבועה איסור
שבועה. אפר איסור
כו'. תריצה אביי הכי
מבטא שבועה. אפר
מתפס בשבועה. פי
כגון שנשבע שלא יאכל
בשר זה. וחזר ואמר זה
הפת עלי כזה הבשר.
אפר איסור כגון שהתפס
עוד דגים על אותה
הפת שהתפסה בבשר.
ואמר אם אתה אומר
מתפס בשבועה כמוציא
שבועה מפיו דמי חייב.
ואם לאו פטור. ואמר
אביי מנא לן דמבטא
שבועה היא שנאמר
ואם היו תהיה לאיש
ונדריה עליה או מבטא
שפתיה. ואילו שבועה
לא אורכ בה. כמה
דכתיב או נפש כי תשבע
לבטא בשפתים ש"מ
במאי אסרה במבטא:
רבא אמר לעולם מתפס
בשבועה לאו כמוציא
שבועה מפיו הוא. והכי
קמי' מבטא שבועה. אפר
שבועה. אסריה דאפר
הטילו הכתוב בין נדר
לשבועה דכתיב ואם בית
איש נדרה או אסרה
אפר על נפשה בשבועה.
הוציא זה האיסור מפיו
בלשון נדר. הרי הוא נדר.
בלשון שבועה הרי הוא
שבועה. מתפס בשבועה
אביי אמר כמוציא
שבועה מפיו הוא.
רבא אמר לאו כמוציא
שבועה מפיו הוא.
ומתבין עליה ופריק הכי

מסרבין. מפריקין: מהני' נשאין מסרבין זו. הלכך שאוכל דקא
אכילנא הוא: רב אשי אמר תני. צברייתא שבועה שאי אוכל
לך: דאיסקל. נכשל ולא נתכוין לומר שאי: איסור שבועה. מפרש
לקמיה: איסור איסור. איסרתו של איסור מה הוא: אם אסור אומר

מסרבין בו לאכול מתניתין בשאין מסרבין
בו לאכול^ב בריותא במסרבין בו לאכול
וקאמר לא אכילנא ולא אכילנא דכי קא
משתבע הכי קאמר שבועה שלא אוכל
רב אשי אמר "תני שבועה שאי אוכל לך
אי הכי מאי למימרא מהו דתימא לישניה
דאיתקילא ליה קמ"ל: ת"ר מבטא שבועה
איסור שבועה איסור איסור אם אתה אומר
איסור שבועה חייב ואם לאו פטור אם
אתה אומר איסור שבועה והא אמרת איסור
שבועה הוא אמר אביי ה"ק מבטא שבועה
איסור מיתפס בשבועה איסור איסור אם
אתה אומר מיתפס בשבועה כמוציא
שבועה מפיו דמי חייב ואם לאו פטור
וממאי דמבטא שבועה דכתיב^ג או נפש
כי תשבע לבטא בשפתים איסור נמי
דכתיב^ד כל נדר וכל שבועת איסור אלא
ממאי דאיסור מיתפס בשבועה הוא דכתיב
^האו אסרה אפר על נפשה בשבועה מבטא
נמי הכתיב^ו לכל אשר יבטא האדם
בשבועה אלא אמר אביי מבטא שבועה
מהכא^ז ואם היו תהיה לאיש ונדריה עליה
או מבטא שפתייה אשר אסרה על נפשה
ואילו שבועה לא קאמר במאי אסרה עצמה
במבטא רבא אמר לעולם אימא לך^ח מיתפס
בשבועה לאו כמוציא שבועה מפיו דמי
והכי קאמר^ט מבטא שבועה איסור נמי
שבועה אסריה דאיסור הטילו הכתוב בין
נדר לשבועה י הוציאו בלשון נדר נדר
בלשון שבועה שבועה היבן הטילו^י ואם בית
איש נדרה או אסרה אפר על נפשה בשבועה
וגו' ואודו לטעמיהו דאיתמר מתפס בשבועה
אביי אמר כמוציא שבועה מפיו דמי ורבא
אמר לאו כמוציא שבועה מפיו דמי מיתבין
^{יא}איזה איסור האמור בתורה האומר הרי עלי
שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת
בו אביו כיום שמת בו פלוני כיום שנהרג
בו גדליה בן אחיקם כיום שראה ירושלים
בחורבנה אסור ואמר שמואל י והוא
שנדרור ובא מאותו היום בשלמא לאביי
מדמתפס בנדר נדר מתפס בשבועה שבועה
אלא

שאי אוכל^א דף פשיטא. לא פריק פשיטא אלא משום דהיינו שלא
אוכל לך דקמי' דהא אשלא אוכל לא קשיא ליה פשיטא:
ל'ישנא איתקף ליה. וליכא למיפרך כיון דאשמעינן שאי אוכל
אמאי אינטריך למיתני צרישא שלא אוכל לך דזו ואף זו
קמי' ור"ס נשייליה מה היה דעתו
ויש לומר כגון שאמר שבועתו כל מה
שיהיה משמעות לשונו אי נמי כגון
ששכח מה היה דעתו וצנדרים
(דף טו). מפרש אמאי רב אשי לא
אמר כאציי: **איסור מיתפס**
בשבועה. פי' צנוטרכס דאם אמר
איסור עלי ככר זה הוי כמי שנשבע
על הככר וחזר ואמר על ככר אחר
הרי זה כזה שהתפס את השני
צראשון וקשה דלקמן קמי' צברייתא
איזה איסור האמור צתורה הרי עלי
כו' ואילו איסור ככר זה עלי לא
קמי' ומה שפי' נמי איסור איסור
כלומר איסור של איסור זה מה דינו
אם אתה אומר מתפס צבועה כו'
שמוכל להוכיח מקרא צשום מקום
שהוא כמנזיל צבועה מפיו ותיב
קרנן אף איסור זה כו' קשה דמשמע
דתנא צל לאשמעינן דין איסור ואינו
משמעו כלום ששרי מסתפק
צמתפס צבועה עלמנו ועוד דלין
דרך משנה וצרייתא ציסתפק התנא
אם חייב או פטור ועוד מאי ואודא
לטעמיה דקאמר לקמן דהכא
מסתפקא ליה לצאי ולקמן פשיטא
ליה דכמנזיל צבועה מפיו דמי ועוד
דכלל הספרים גרסי' צסמן כמנזיל
צבועה מפיו ותיב צוי"ו ולפי"ה ה"ל
למיתקט חייב צלל וי"ו ומפ' רבינו
חס דמבטא הכתוב צפרשה הוא
לשון צבועה שנשבע צלשון מבטא
כדפירש נמי צנוטרכס צלל איסור
הכתוב צפרשה אינו צבועה שיאסר
עלמנו צלשון איסור אלא צמתפס
צבועה הכתוב מדצר שנשבע על
הככר וחזר ואמר על ככר אחר
הרי עלי שלא אוכל ככר זה כזה
והיינו איסור דקרא וה"ג מפרש לה
צצרייתא לצאי ואיסור של איסור זה
אם אתה אומר מתפס צבועה
כלומר שהתפסו צככר שנשבע עליו
הוי כמנזיל צבועה מפיו ותיב ואם
לאו שלא התפסו צבחר אלא אמר
איסור ככר זה עלי אין זה לשון
צבועה ופטור א"ג ה"פ אם אתה
אומר מתפס צבועה פי' שהתפסו
צלשון צבועה שהוכיר לשון אכילה
ואמר הרי עלי שלא אוכל זה כזה

והוא שלא הזכיר לשון אכילה אלא אמר הרי עלי זה כזה פטור
ועי"ל איסור איסור היינו איסור שנישי המתפס ככר שלישי צשני ואם
אתה אומר מתפס צבועה דהיינו השני כמנזיל צבועה מפיו דמי
דהוי לגמרי כראשון אף לענין להתפס צו חייב גם צשלישי ואם לאו

פטור מיהו הא פשיטא ליה שדינו כראשון להתחייב קרנן צשני ורבא פליג עליה ופטור אף צשני אכל תימה דאכתי מספקא ליה לתנא
צשלישי והא דגרסינן נמי ותיב צוי"ו לא אחי ספיר: **ואי"ל** שבועה לא קאמר. דאי הוה כתיב צבועה הוה מפרש שאותה מבטא
אסרה על נפשה צלשון צבועה אכל השתא על כרחיך אית לן לפרש צמה אסרה על נפשה צלשון מבטא ור"ס והא נמי כתיב (צמנדר ל)
ואסרה אפר צצית צציה צנעוריה וי"ל כיון דלא כתיב או יש לומר דאנדר דכתיב צרישא דקרא קאי: **שלא** אוכל בשר. לא חס
התנא דקדק צלשון זה אינו חל דשלא אוכל הוי דצר שאין צו ממש שאינו אוסר על עצמו כלום כמו קונס שאינו יסן דלא
אמר כלום חס לא אמר קונס עיני צשינה כדאמרין צפרק צ' דנדרים (דף טו). וה"ג לריך שיאמר קונס אכילת צשר עלי ומיהו
שמה יש לחלק דדוקא גבי שינה לא אמר כלום משום דשינה עצמה אין צה ממש: **מדמתפס** בנדר נדר כו'. ואם תאמר שמואל
צמאי מפרש איסור צמתפס צנדר והא איסור דקרא קאמר צאי דהיינו מתפס צבועה ויש לומר דמתפס צנדר ילפינן ממתפס
צבועה ותימא ליה לצמואל לאוקמא צצרייתא צנדרים שרגילות הוא צשני אדם נודרין מלאכול צשר ומנשתות יין ציום שראו ירושלים
צחורבנה ואין רגילות לאסור עצמם צבועה:

והשתא דהיינו מתפס צנדר וקמי' איזה איסור האמור צתורה שהוא
צלל יחל צצרו^א האומר הרי עלי כו' אלמא המתפס צנדר הרי הוא
צלל יחל צנדר עצמו ומדמתפס צנדר נדר מתפס צבועה צבועה:
תריך

אלא

ג א טושי"ע י"ד סי' רלו
ספיק יב:
ד ב מיי' פ"ג מהל'
שבועות ה' ח ופ"ג
מהל' נדרים הלכה א סמג
לאוין רמא טושי"ע י"ד סי'
רלט ספיק ט:
ה ג מיי' פ"ג מהל'
שבועות הלכה ו סמג טס
טושי"ע י"ד סי' רלו ספיק
ד:
ו ד מיי' פ"ג מהל'
שבועות ה' ו סמג לאוין
רמא טושי"ע י"ד סי' רד
ספיק א:
ז ה ו מיי' פ"ג מהל'
נדרים ה' ו ד סמג
לאוין רמא טושי"ע י"ד סי'
רד ספיק ב:

תורה אור השלם

- או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו והוא ידע ואשם לאחת מאלה: ויקרא ה ד
- כל נדר וכל שבועת אפר לענת נפש אישה יקמינו ואישה יפרנה: במדבר ל יד
- ואם בית אישה נדרה או אסרה אפר על נפשה בשבעה: במדבר ל יא
- ואם יהו תהיה לאיש ונדרה עליה או מבטא שפתייה אשר אסרה על נפשה: במדבר ל ז

מוסף רש"י

איזה איסור האמור בתורה. דלמי (צמנדר ל) לכל שבעת איסור, דמשמע שיהא נודר צנדר שחאפר צכך (נדרים יב).